

Status for bæredygtighed i Nordhavn

Den overordnede overskrift for udviklingen af Nordhavn har, siden 2008, været *Fremtidens bæredygtige by*. Visionerne om et bæredygtigt Nordhavn er beskrevet og konkretiseret i programmet for den internationale arkitektkonkurrence og i Kommuneplan 2011.

Dette notat beskriver målsætninger og de væsentligste opnåede resultater i den hidtidige udviklingsproces, med udgangspunkt i de konkrete pejlemærker fra programmet for Nordhavnsprojektet og Kommuneplanens målsætning om Nordhavn som et grønt laboratorium.

Vision for Nordhavnsprojektet - Nordhavn som en miljøvenlig by

De fem pejlemærker for Nordhavn som en miljøvenlig by er:

1. Miljøvenlige transportformer
2. En bæredygtig by og bebyggelsesstruktur
3. Fokus på vedvarende energi og nye energiformer
4. Optimal ressourceudnyttelse og genanvendelse
5. Levende og mangfoldig bynatur, både på land og vand

Kommuneplan 2011 - Nordhavn som et grønt laboratorium

København arbejder for at udvikle Nordhavn til fremtidens bæredygtige bydel, der kan medvirke til at København når sit mål om at blive CO₂-neutral. Nordhavn skal tage højde for og aktivt modvirke konsekvenserne af de klimaforandringer, København står over for. Med Nordhavn bliver København sat på landkortet som international rollemodel for miljømæssig bæredygtig byudvikling med bæredygtige systemløsninger og et grønt laboratorium med gode vilkår for clean tech-virksomheder, der ønsker at prøve nye løsninger. Da Nordhavn er byens langsigtede byudviklingsområde, rummer det et betydeligt potentiale for ikke kun København, men hele Øresundsregionen.

1. Miljøvenlige transportformer

Målsætningerne for bydelen er en trafikfordeling på minimum 1/3 cyklister, minimum 1/3 kollektivrejser og maksimum 1/3 bilrejser.

Indsatser

- Der anlægges en metro, som er direkte koblet op på metro-cityringen. - de to første stationer udgør således et vigtigt element i visionen om en by med grøn trafik. Metroafgreningen har en anlægssum på 2,4 mia. kr.
- Metrobetjening og centrale parkeringsanlæg i bydelen indgår i arealdisponeringen.
- Der anvendes samlet 108 mio. kr for at skabe adgang til Nordhavn Station fra Århusgade i henhold til aftale med Staten og By & Havn.

Plan og Byrum

Njalsgade 13
Postboks 447
2300 København S

Telefon
3366 1328

E-mail
AX91@tmf.kk.dk

EAN nummer
5798009482044

- Efter aftale med By & Havn arbejdes der for at etablere ladestander til elbiler.
- Der etableres en central 'højklasset' cykelsti gennem Nordhavn.
- Fodgængere og cyklister prioriteres ved bl.a. at undgå decentrale parkeringskældre, begrænse terrænparkering og skabe gode muligheder for cykelparkering.

2. En bæredygtig by og bebyggelsesstruktur

Målet er at sikre og dokumentere, at de nye byområder og bygninger er af høj standard set med bæredygtighedsbriller. Herudover at løsningerne understøttes gennem en dialog med de toneangivende bygherrer i Nordhavn, så de - ud over at indfri de formelle krav til byggeriet - medvirker til at realisere bæredygtige løsninger.

Indsatser

- Lokalplanområderne "Trælastholmen", "Levantkaj Vest" og "Sundmolen" er blevet præcertificeret til en guldmedalje efter "DGNB"s standarder for miljøcertificering på bydelsniveau.
- By & Havn har gennem byudviklingsaftaler forpligtet sig til at stille krav i forbindelse med salg af byggegrunde om, at alle bygninger i "Århusgadekvarteret Vest", "Trælastholmen" og på "Sundmolen" certificeres efter "DGNB".
- KMC-huset, Københavns miljøcenter i Nordhavn, har opnået en bronze-medalje efter "DGNB" miljøcertificering i juni 2013.
- Nybyggeri opføres i en kompakt bebyggelsesstruktur og skal opføres i henhold til kravene i laveste energiklasse, da området er udpeget til lavenergiområde
- By & Havn og KK har indgået aftale om en bygherredialog, hvor By & Havn informerer KK om salg af byggegrunde og deltager i de indledende møder med bygherrer. KK vil endvidere gå i dialog med bygherrer om eventuelle demonstrationsprojekter.

3. Fokus på vedvarende energi og nye energiformer

Målsætningen er, at sikre en energianvendelse, der er så klimavenlig som mulig, også hvad angår energiforbruget i den fysiske infrastruktur. For at styrke Nordhavn som grønt laboratorium deltager Københavns Kommune i energipartnerskabet for Nordhavn og vurderer løbende, om der kan implementeres løsninger herfra i lokalplanprocessen, udbygningsaftaler eller byudviklingsaftaler.

Indsatser

- Københavns Kommune skal godkende fjernvarmeprojekter for lokalplanområderne "Århusgadekvarteret Vest" og "Trælastholmen" efter varmeforsyningsloven. Under forudsætning af at dette sker, sikrer By & Havn tilslutningspligt til fjernvarme ved bilaterale aftaler i forbindelse med grundsalg.

- HOFOR har taget initiativ til at afprøve fjernkøling i Nordhavn. By & Havn og HOFOR har indgået aftale om, at lægge rør til fjernkøling i Århusgadekvarteret.
- HOFOR arbejder for at anvende vandet fra borerne (fra kølingen) til toiletskyl i Århusgadekvarteret.
- Etablering af geotermi-anlæg i Nordhavn indgår som en del af Københavns Klimaplan KBH 2025.
- Der etableres LED-belysning på gaderne som i det øvrige KBH.
- Indenfor rammerne af energipartnerskabet undersøges muligheden for, at få etableret landstrøm til krydstogtskibene.

4. Levende og mangfoldig bynatur, på land og vand

Målet er at gøre Nordhavn blå og grøn. De nye lokalplaner i Nordhavn skal indeholde varierede byrum og en nem og fri adgang til vandet. Overalt i Nordhavn skal den overordnede arealdisponering skabe muligheder for, at bygninger ligger meget tæt på vandet.

I *indre Nordhavn* er målsætningerne, at udvikle en tæt by og implementere bæredygtige løsninger indenfor f.eks. boligudbud, funktionsblandning, publikumsorienterede stueetager, kollektive forsyningsløsninger, byggeri, adgang til vandet, opsamling af regnvand fra tage, affaldsløsninger og Smart Grid løsninger. I *ydre Nordhavn* er målet at også etablere større grønne og rekreative områder og arbejde med vand som en ressource.

Indsatser

- Bebyggelsesstrukturen i Indre Nordhavn sikrer for det meste gode mikroklimatiske forhold (lys og læ) dog er der enkelte udfordringer, blandt andet som følge af højhusbyggeri.
- I lokalplanerne fastlægges publikumsorienterede funktioner i stueetager mod vigtige byrum og gadeforløb.
- I lokalplanerne for "Århusgadekvarteret", "Århusgadekvarteret Vest", "Trælastholmen" og "Sundmolen" fastlægges en byrumsstruktur med et varieret udbud af pladser og promenadeforløb.
- For at få høj kvalitet, og for at understøtte bylivsfunktioner, er der i byudviklingsaftalen aftalt en særlig proces for udformningen af de nye metropladser i "Århusgadekvarteret Vest" og på "Trælastholmen", samt for et byrum på spidsen af Sundmolen.
- Der er i lokalplanerne for "Århusgadekvarteret" og "Trælastholmen" og "Sundmolen" fastlagt nye kanaler, der både understreger området's holmekarakter og tilfører 'blå kvaliteter', herunder muligheder for at komme ned til og bruge vandet (roning, sejlads, aktiviteter på vand mv.).

- I henhold til udbygningsaftalen for krydstogtskajen anlægger By & Havn en kanal fra Kalkbrænderihavnen, som giver adgang for robåde og kajaker til Inderhavnen, når containerterminalen er flyttet.
- Der stilles i lokalplaner krav om beplantning, så de tidligere 'grå' havnearealer fremstår som væsentlig grønnere end i dag. Herunder plantes en del nye træer.

5. Optimal ressourceudnyttelse og genanvendelse

Målet er at håndtere vandforsyningen og vandanvendelsen, så vandforbruget i bydelen bliver lavere end i resten af byen.

Målet er endvidere at få gennemført affaldsløsninger i Nordhavnen, som er miljø- og klimavenlige.

Indsatser

- I "Århusgadekvarteret" og "Århusgadekvarteret Vest" stiller By og Havn krav til bygherrerne om, at byggerier skal etableres med grønne tage.
- På "Trælstholmen" stilles der krav om anvendelse af sekundavand til toiletskyld og tøjvask.
- KK deltager i vandpartnerskabet for Nordhavn.
- By & Havn undersøger i samarbejde med Københavns Kommune mulighederne for affaldshåndtering med centralsug på "Sundmolen".